

הפיכת עיר לרשות היחיד

מקום פטור

ברמלית

רשות הרבים

¹⁶ אמות הן: לשיטת הג"ח וצאה: 7.68 מטר. לשיטת החזון אי"ש: 9.216 מטר.
²⁷ יש אומרים ששפחות 600,000 אי"ש.

סיום

מה זה, בצלאל? מהו כל הארזות והחבילות האלה?
 אגני חוזר למקום הטוב שלי למדור!
 אתה עובר דירה?
 כמיה מתר מהבית?

אכל למה?
 לא נהנית פאו?
 אגני כל כך נהנית מכל יום שבו שהית אצלנו!
 למדתי המון!
 גמ הזרע וגם החורט, גם הקוצר וגם המעמר, הדש והזרה, הפורר והמרשד! -!
 גדיאק לנו?
 סימנו ללמד את מלאכת המוציא מרשות לרשות. זו המלאכה האחרונה בל"ט אבות מלאכות.
 אגני אורז את התמונות האחרונות ויוצא לדור!

בצלאל, תבה!
 שכחתי לארוז את המגילות!
 אגני משאיר אותן לה, גדי שתוכל לשאן את ההלכות טוב ושבו!
 החרוזות והמבואות ימדו את העיר בלה.
 חצר גדולה היא רשות היחיד! היא מקפת בגדר גבוהה!
 בהחלט. היא רשות היחיד, ומן התורה מתר לטלטל בה בשבת.

כל טוב, בצלאל!
 לא אשכח אותך לעולם!
 אגני עומד להרגיש את החסר בכל יום!
 אגני לא נוטש אותך לגמרי. אגני מתפנה לשלח אגיו מישוה במקומי;
 אכל תתאר בסבלנות! ההפתעה עוד תגיע!

טלטול במקום שאין בו ערוג

במקומות שאסור לטלטל בשבת, יש דברים שמותר לקחת? לנשא?
 עכשו נשארה לי עוד שאלה אחת, ונראה לי שסיימת לנשא!
 כמה מתר לצאת מהבית?

אז לפיו הכל מתר ללבש כל בגד בצורה שרגילים ללבש ולצאת בו?
 מתר ללבש מציל, מתר לחבש כובע, ו! הלאה.
 ומשקפים? הם לא ממש בגד!

משקפים שמייצדים לראיה מרחוק, כמו אלו שלך, מתר להרכיב כשאינך מנהיג, כי לא חוששים שתסיר אותם בדור. הרי אתה לא רואה כלום בלעדיהם!
 משקפים לקריאה בלבד, שאין זקוקים להם בכל רגע, חוששים שמא יסירו אותם ברשות הרבים, ולכן אסור לצאת בהם!

ואם אגני רוצה לצאת עם אחי הקטן לטול במקום שאין בו ערוג?
 אסור לשאת ילד בידים או בעגלה ולהוציא מרשות לרשות. אם הוא גדול והולך בעצמו, תוכל לזאת אותו ולטול יחד.
 יש דברים נוספים שיטובו ומתיר להוציא ולטלטל בגאו. תכשיתם, ויש לנשא על כל חפץ בפני עצמו!

ערוגי חצרות ושתופי מבואות

היום כבר תספיר לי מה פראש ערוג חצרות? בהחלט. השגנים והדורים, שגרו באותה חצר מקפת גדר, עשו קנין על מאכל אחד, על חלה אחת. קצת חלה שגת לקלם?
 היום נהיו שפתים במאכל - מה שארם להם להיות כגיכול שפתים במאדים, ולכן מתר להם לטלטל בשבת בכל אותה חצר.

אז מה זה שתופי מבואות? פדי שאילו לטלטל גם במבואות - הרחובות שאינן מהחצרות, כל עוד הם נמצאים פתוח העיר מקפת החומה, עשו עבור כל התושבים קנין על מאכל אחד.

קצת המאכל שיה לקלם. כל בני העיר שפתים במאכל, ולכן מתר לטלטל בשבת גם בכל המבואות, או בעצם בכל העיר. אכל לא כל הערים מקפות חומה ממשו הערים שאני מכיר מקפות בעמודי ערוג!

עיר שמקפת חומה ממש - מתר לכל הדעות לטלטל בה לאחר שעשו שתופי מבואות.
 עיר שמקפת בעמודי ערוג - כבר כל אחד ניצד נהגים גביתו?
 יש רבים שמטלטלים בשבת, ויש פאלו שאינם מטלטלים.

טלטול מרשות היחיד לרשות הציבור

שוב אתה מציא בקלף? אכל הפעם הוא נראה קצת שונה!
 מה משרטט פאן? מפה? תרשים?
 רציתי להסביר לך איך היו גנויות הערים של פעם, ולא מצאתי מלים ממחישות, אז החלטתי להכין לך שרטוט.

אלו הבתים. הם צמדו כמו מקרת, ובמרכז היה שטח ריק. יאלו המבואות. בין חצר לחצר היו מבואות - משהו כמו הרחובות שלכם.
 ליחידה זו קראו "חצר". החצר הייתה מקפת בגדר.

החצרות והמבואות ימדו את העיר בלה.
 חצר גדולה היא רשות היחיד! היא מקפת בגדר גבוהה!
 בהחלט. היא רשות היחיד, ומן התורה מתר לטלטל בה בשבת.

לכן גם אסור לטלטל בעיר שתארת לי - זו שמקפת חומה או בעמודי ערוג.
 אגני אכן הפכה לרשות היחיד, אך אסור לטלטל מרשות היחיד לרשות הציבור.
 אגני אכן הפכה לרשות היחיד, אך אסור לטלטל מרשות היחיד לרשות הציבור.
 אגני אכן הפכה לרשות היחיד, אך אסור לטלטל מרשות היחיד לרשות הציבור.
 אגני אכן הפכה לרשות היחיד, אך אסור לטלטל מרשות היחיד לרשות הציבור.

הקדמה

1 שבת מ"ט, ב; וברש"י, שם.

גזירות

- 2 ביצה ל"ב, ב, גזירה אטו אהל קבע; ועי' שו"ע, סימן שט"ו, סעיף א'. פרטי הלכות אוהל מתבארים בהמשך במלאכת הבונה, הלכות אוהל שבת צ"ז, ב'.
- 4 שבת, פרק י"ב, משנה ה'; שו"ע, סימן ש"מ, סעיף ד'.
- 5 שו"ע, סימן ש"ח, סעיף ג'.
- 6 רמב"ם, הלכות שבת, פרק כ"ד, הלכה י"ג (ועיי"ש טעמים נוספים).

מלאכת הזורע

- 7 ע"פ רמב"ם, הלכות שבת, פרק ח', הלכה ב'.
- 8 בפעולת הרכבה יש להיזהר גם מכלאיים.
- 9 רמב"ם, הלכות שבת, פרק ח', הלכה ב'.
- 10 שו"ע, סימן של"ו, סעיף ג'.
- 11 מלבד איסור מלבן.
- 12 ירושלמי, שבת פרק ז', הלכה ב'.
- 13 בגמ' מועד קטן, דף ב', ע"ב, פליגי אמוראי על המנכש והמשקה משום מה חייב. לדעת רבה נכלל במלאכת חורש מכיוון שהחרישה נועדה להרפות ולרכך את הקרקע וזה נעשה היטב ע"י השקיה וניכוש. ולדעת רב יוסף נכללים פעולות אלה במלאכת הזורע, שכן ההשקיה והניכוש מסייעים לצמח לגדול, וזוהי מלאכת הזורע: להצמיח גידולים בקרקע; והנה הרמב"ם הכריע בזה שמנכש הוא תולדה של חורש והמשקה הוא תולדה של זורע; אומנם הרוקח, הסמ"ג והגמ"י סוברים שחייב על ההשקאה משום שתי המלאכות, דהיינו שעבר בכך על שני איסורים בפעולה אחת; וכך כתב במשנה ברורה, סימן של"ו, ס"ק כ"ו, אלא שבשער הציון, ס"ק י"ח, כתב שאפשר לחלק שאם הקרקע זרועה חייב משום שניהם, ואם אינה זרועה אלא עומדת לחרישה - חייב רק משום חורש.

מלאכת החורש

- 14 רמב"ם, הלכות שבת, פרק ח', הלכה א'.
- 15 שבת ע"ג, ב'.
- 16 שבת ע"ג, ב'; רמב"ם, הלכות שבת, פרק כ"א, הלכה ב'.
- 17 רמב"ם, שם, הלכה ג'; שו"ע, סימן של"ז, סעיף ב'. יש לציין לגבי קרקע מרוצפת שלדעת המחבר שם מותר לטאטא קרקע מרוצפת, ואף הביא דעה המתרת בקרקע שאינה מרוצפת, אך דעת הרמ"א היא שאסרו אפי' קרקע מרוצפת, אטו שאינה מרוצפת. אך מכל מקום כתב שם בביאור הלכה שאם רוב בתי העיר מרוצפין מותר, לפ"ז פשוט שבימינו אין איסור לטאטא הקרקע.
- 18 שו"ע, סימן של"ח, סעיף ה'.

מלאכת הקוצר

- 19 שו"ע, סימן של"ו, סעיף י"ב.
- 20 שבת ע"ג, ב'; רמב"ם, הלכות שבת, פרק ח', הלכה ג'.
- 21 שביתת השבת, מלאכת קוצר, סעיף ב'.
- 22 ביצה, פרק ה', משנה ב'.
- 23 שו"ע, סימן של"ו, סעיף א'.
- 24 שו"ע, סימן של"ו, סעיף י"ג.
- 25 שו"ע, סימן ש"ה, סעיף י"ח.
- 26 משנה ברורה, סימן ש"ה, ס"ק א'.

27 שו"ע, סימן של"ו, סעיף י'.

מלאכת המעמר

- 28 עי' שבת, פרק ז', משנה ב', בפירוש המשניות להרמב"ם וברע"ב שם; ועי' אגלי טל, מלאכת מעמר, ס"ק א'.
- 29 שו"ע, סימן ש"מ, סעיף י'; ועי' משנה ברורה, סימן ש"מ, ס"ק ל"ח.
- 30 רמב"ם, פרק כ"א הלכה י"א.
- 31 שו"ע, סימן ש"מ, סעיף ט'.
- 32 שו"ע, סימן של"ה, סעיף ה'.
- 33 שו"ע, סימן של"ה, סעיף ה'.
- 34 משנה ברורה, סימן של"ה, ס"ק י"ז.

מלאכת הדש

- 35 מאירי, שבת ע"ג, ב'.
- 36 רמב"ם, הלכות שבת, פרק ח', הלכה י'.
- 37 ועי' שו"ע, סימן ש"כ, סעיף א'; ומשנה ברורה, סימן ש"כ, ס"ק ה'.
- 38 שו"ע, סימן שי"ט, סעיף ו'; משנה ברורה, סימן שי"ט, ס"ק כ"א.
- 39 שבת צ"ה, א'; רמב"ם, הלכות שבת, פרק ח', הלכה ז'; ולדעת הירושלמי (שבת, פרק ז', הלכה ב') חייב משום קוצר.
- 40 שו"ע, סימן ש"כ, סעיף ט'.
- 41 משנה ברורה, סימן ש"כ, ס"ק ל"ג, ומקורו בר"ן (שבת נ"א, ב'). ורש"י כתב הטעם - משום שמוליד המים בשבת.
- 42 שו"ע, סימן ש"כ, סעיף א'.

מלאכת הזורה

- 43 רמב"ם, הלכות שבת, פרק ח', הלכה י"א.
- 44 שו"ת ר' עקיבא אייגר, סימן כ'; ועי' ביאור הלכה, סימן שי"ט, ד"ה מפזר.
- 45 אגלי טל, מלאכת זורה, סעיף ה'.

מלאכת הבורר

- 46 רמב"ם, הלכות שבת, פרק ח', הלכות י"ב-י"ג; ועי' ביאור הלכה, סימן שי"ט, ד"ה לאכול מיד.
- 47 משנה ברורה, בהקדמה לסימן שי"ט; ועי' שו"ע, סימן שי"ט, סעיף ד'.
- 48 משנה ברורה, בהקדמה לסימן שי"ט; ועי' שו"ע, סימן שי"ט, סעיף א'.
- 49 משנה ברורה, בהקדמה לסימן שי"ט; ועי' שו"ע, סימן שי"ט, סעיף ב'.
- 50 שבת ע"ד, א'; תוספות, שם, ד"ה היו.
- 51 ערוך השולחן, סימן שי"ט, סעיף ט'; ועי' שמירת שבת כהלכתה, פרק ג', סעיף ג'.
- 52 ביאור הלכה, סימן שי"ט, ד"ה היו; ועיי"ש שהפרי מגדים מסתפק בזה.
- 53 שו"ע, סימן שי"ט, סעיף ח'; ועי' שמירת שבת כהלכתה, פרק ג', סעיף כ"א.
- 54 שו"ע, סימן שכ"א, סעיף ט'; ועי' שמירת שבת כהלכתה, שם.

מלאכת הטוחן

- 55 רמב"ם, הלכות שבת, פרק ח', הלכה ט"ו.
- 56 רמב"ם, הלכות שבת, פרק ח', הלכה ט"ו.
- 57 שו"ע, סימן שכ"א, סעיף י"ב.
- 58 שו"ע, סימן שכ"א, סעיף ט'.
- 59 שו"ע, סימן שכ"א, סעיף י', והטעם משום עובדא דחול; משנה ברורה, שם, ס"ק ל"ו.